

Saksbehandler: Yngve Årøy
Tlf.: 38 17 67 75

Deres ref.:
Vår ref.: 2012/4677

Vår dato: 31.08.2012
Arkivkode: 352.1

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

NOU 2012:14 Rapport fra 22. juli kommisjonen - høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Vest-Agder

Fylkesmannen i Vest-Agder viser til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 17. august 2012 – Høring – NOU 2012:14 Rapport fra 22. juli kommisjonen – hvor adressatene ble bedt som synspunkter på rapporten og spesielt rapportens kapittel 19. Nedenfor følger kommentarene fra Fylkesmannen i Vest-Agder (FMVA).

Vi ønsker innledningsvis å bemerke at adresselisten ikke var vedlagt følgebrevet og at vi derfor ikke kjente til at kommunene var fraværende fra denne. Vår videresending kom derfor ganske sent, og vi ber departementet ta dette i betraktning overfor de kommuner som evt. sender inn kommentarer etter fristen.

Før vi redegjør for våre kommentarer, ønsker FMVA å gi kommisjonen honnør for å ha utarbeidet en rapport som setter en ny standard for offentlige utredninger i Norge. Det gjelder både innhold, disponering, layout, språkføring, klare budskap og leservennlighet.

Til innledningen:

Kommisjonens rapport er et godt grunnlagsdokument for en bredt anlagt høring. FMVA støtter kommisjonens hovedkonklusjon om at de lærdømmene man kan trekke av 22. juli i større grad handler om ledelse, samhandling, kultur og holdninger – enn mangel på ressurser, behov for ny lovgivning, organisering eller store verdivalg.

FMVA vil understreke at fundamentet for evnen til å håndtere kriser ligger i forberedelser. FM er enig med kommisjonen i at selve krisehåndteringen er en test på hvor godt forberedt man er. Uten en realistisk kriseforståelse vil neppe planer og øvelser bli prioritert høyt nok i hverdagens travelt. 22. juli kommisjonens rapport viser blant annet hvor galt det kan gå hvis kriseforståelsen ikke er god nok og forberedelser derfor forsømt. Rapporten er derfor egnet til å skape en massiv bevisstgjøring om viktigheten av kriseforberedelser og bør brukes aktivt for å få en dypere kriseforståelse i alle etater med ansvar for krisehåndtering.

FMVA vil peke på at det i oppfølgingen av rapporten bør legges til grunn en bred tilnærming til krisehåndtering fordi kriser kommer i mange varianter. Uansett er det likheter i hvordan de bør håndteres og stort sett de samme etater som har ansvaret for beredskapen. Planlegging bør ta høyde for nye scenarier og fantasi må verdsettes i forberedelsene. Samordningsbegrepet må analyseres nøye for å kunne bli konkretisert i planverk og innsats.

Til helse og redning:

Helsetjenesten kommer godt ut i kommisjonens vurderinger. Det gjelder hele den akuttmedisinske kjeden og den psykososiale oppfølgingen i første fase. Hole kommune og dens nabokommuner, andre kommuner med omkomne/overlevende/pårørende, AMK-

sentralene, sykehusene og Helsedirektoratet har ivaretatt sine oppgaver på en måte som ikke bare er tilfredsstillende, men til dels fremragende. De medisinske resultatene har vakt betydelig internasjonal oppmerksomhet.

Fylkesmannen merker seg det som sies om AMK-sentralenes viktige rolle for styring og koordinering av helsetjenestens akuttinnsats. AMK-sentralene er en sentral og integrert del av det totale akuttmedisinske tilbudet her i landet, og de bestod sin prøve 22. juli i fjor. Det er viktig at disse erfaringene tas med i videre arbeid med organisering av nødsentralene her i landet.

Fylkesmannen vil slutte seg til det som sies om betydning av rask videre utbygging av det nye nødnettet. Vi forutsetter da at dette holder en standard med hensyn til dekning og driftssikkerhet som gjør det egnet til å ivareta alle sine tiltenkte funksjoner på betryggende vis.

Fylkesmannen vil også trekke fram utvalgets påpekning av at gjeldene planverk fra 1980 for redningstjenesten, derunder samordning av de ulike etaters innsats, ikke er oppdatert i forhold til utfordringer og situasjon i dagens norske samfunn.

Til evnen til å erkjenne risiko og lære av øvelser:

FMVA støtter kommisjonens betraktninger omkring risikoerkjennelse. I en tid hvor statsforvaltningens måloppnåelse preges av kvantitative måleparametere har det vært større fokus på at risiko har vært avdekket enn på at den faktisk må håndteres gjennom sannsynlighets- og konsekvensreducerende tiltak. En konsekvens av disse betraktningene i rapporten må bli en dreining i beredskapsarbeidet fra et kvantitativt perspektiv over til et mer kvalitativt perspektiv. Vi som har tilsyns- og veiledningsoppgaver i forbindelse med beredskapsarbeidet må bli mer bevisst på hvordan etatene vi har tilsyn med og veiledning ovenfor jobber videre med de funnene de gjør i risikoanalysene sine framfor kun å være tilfredse med at analysene er gjennomført. På tilsynsfeltet vil dette kunne få konsekvenser for praktiseringen av den etablerte systemrevisjonsmetodikken. Det er etter vår mening også nødvendig å se kritisk på det rapporteringsregimet som eksisterer i dag mellom regionalt og statlig nivå. Fylkesmannen har et generelt inntrykk av at de statusrapporter på beredskapsområdet som fremsendes departementer og direktorater ikke underlegges en tilstrekkelig grundig og kritisk behandling. Det er variasjoner mellom departementene og direktoratene når det gjelder dette, men generelt sett er det grunnlag for å vurdere om omfanget av rapportering bør reduseres til fordel for færre rapporter som kan behandles og følges opp grundigere.

Til kommisjonens anbefalinger i kapittel 19:

Tiltak på nasjonalt nivå:

- Kommisjonens viktigste anbefaling nr. 1 om å styrke lederne må følges opp med ressurser og personlig evaluering etter gjennomgått opplæring.
- Anbefaling nr. 2 om tverretatlige toppmøter støttes. Et system som sikrer videreformidling av informasjonen fra toppmøtene til underliggende organer bør kvalitetssikres idet etablerte ordninger ikke synes tilstrekkelige.
- Kommisjonens anbefaling nr. 3 om planverk og nr. 4 om øvelser støttes fullt ut.
- Anbefaling nr. 5 om infoflyten støttes også. FMVA understreker viktigheten av god informasjonsflyt også i det samordningsapparatet som fylkesmennene har ansvaret for og mener det er behov for en ensartet, betalt bakvaktsordning for beredskapspersonell på embetene for at infoflyten skal bli god nok.

- Anbefaling nr. 7 om styrking av JBDs arbeid med sikkerhet og beredskap støttes. Dette vil også komme fylkesmannsembetene til gode.

Tiltak i politiet:

- FMVA tillater seg å støtte anbefaling nr. 14 om operasjonssentralene. Disse er avgjørende for kvaliteten på krisehåndteringen.

Tiltak i helsevesenet:

- Anbefaling nr. 21, som bl.a. omfatter sikring av ressurser til øvelser, er av grunnleggende viktighet. I en travel hverdag med ressursrammer som oppfattes som knappe, er det en stadig utfordring å sette av tid, personellinnsats og penger til gjennomføring av gode og relevante øvelser, systematisering av læringen fra øvelsene og oppfølging av lærdommen i planverk, rutiner og fremtidige øvelser. Det kan etter vår erfaring være behov for å tydeliggjøre krav i lovgivning og styringsdokumenter til frekvens og omfang av øvelser, og til avsetting av ressurser til dette formålet. Dette gjelder både for spesialist- og kommunehelsetjenesten.
- Anbefaling nr. 22 er allerede fulgt opp i form av klargjørende brev fra Helsedirektoratet 20.08.12 om utlevering av taushetsbelagte opplysninger til politiet i krise- og katastrofesituasjoner.

I tillegg til de konkrete anbefalingene som kommisjonen foreslår, vil FMVA peke på at rapporten ikke i særlig grad fokuserer teknologi, utover IKT. I oppfølgingen bør den teknologiske siden vektlegges sterkere. Relevante forskningsmiljøer vil kunne gi viktige bidrag for å sikre en moderne krisehåndtering. Uten at det legges større vekt på dagens teknologiske utfordringer og muligheter i krisehåndteringen, vil vi aldri lykkes godt nok. Teknologirådet, som er opprettet for å gi myndighetene råd, kan være en viktig premissgiver.

Avslutningsvis vil FMVA understreke viktigheten av å adressere den enkelte medarbeider i krisehåndteringskjeden direkte når vedtatte tiltak senere skal settes i verk. Kjeden er ikke sterkere enn sitt svakeste ledd. Uten god oppslutning fra grasrota i politiet og øvrige beredskapsetater vil lærdommene fra 22. juli neppe trenge gjennom. I tillegg kreves betydelig bedre ledere.

for

Ann-Kristin Olsen

Kopi til:

Agder politidistrikt	Postboks 514 Lundsiden	4605	Kristiansand S
Sørlandet sykehus HF	Postboks 416	4604	Kristiansand S
Kommunene i Vest-Agder			

Intern kopi:

Ledergruppen
Fylkesberedskapssjef Yngve Årøy